

Opschrift

Vergadering van 12 oktober 2022

Nummer: 2022_MV_00537

Onderwerp:

Mondelinge vraag van raadslid Fourat Ben Chikha: Armoedebeleid in het onderwijs

Raadslid(-leden):

Fourat Ben Chikha - Groen

Bevoegd: Evita Willaert

Omschrijving van de vraag

Toelichting:

Stijgende prijzen zorgen voor grote kopzorgen en slapeloze nachten. Dat laat zich voelen bij gezinnen, organisaties allerhande, bedrijven, overheden. Ook scholen worstelen hiermee, en hebben al vele malen hun noodkreten laten klinken.

Ik maak me grote zorgen over de groeiende impact die deze crisis heeft op onze samenleving. Scholen zitten wat dat betreft mee met hun teen in het water om als eerste te voelen dat er groeiende problemen zijn. De schrijnende verhalen en getuigenissen over lege brooddozen hebben ons allemaal getroffen. Tegelijk hebben we een minister van onderwijs die hardop zegt en stellig verdedigt dat het niet de taak is van onderwijs om die brooddozen te vullen. Het is een kille houding van de Vlaamse minister van onderwijs om de impact van armoede op onderwijs van zich af te schuiven. Armoede, twijfels, stress hebben impact op het psychisch en fysiek functioneren en bijgevolg leervermogen van de leerlingen.

Vraag:

Welke initiatieven neemt de stad om scholen te ondersteunen bij het ontwikkelen van een beleid waarin iedereen mee kan?

Antwoord

De bezorgdheid voor de gevolgen van deze crisis en de opeenstapelijk van crisissen op de mensen en hun welzijn is zeer groot. U omschrijft het terecht als een ‘groeiende impact’, want ook op dit moment zijn er al veel mensen die het moeilijk hebben.

Deze stad zet op vele manieren in op armoedebestrijding. Ook voor onderwijs ontwikkelden we initiatieven waarmee we het verschil maken. Het is immers belangrijk om het probleem transversaal aan te pakken.

Een school staat niet los van armoede. Integendeel.

Ik ga eerst focussen op Onderwijscentrum Gent, waarvan ook de directeur hier aanwezig is en dan ook op het stedelijk onderwijs zelf en wat we daar allemaal doen qua armoedebestrijding op en rond de school.

Onderwijscentrum Gent

Onderwijscentrum Gent (ofwel OCG) heeft de opdracht om te bouwen aan 'ontplooiingskansen van alle Gentse kinderen en jongeren, met extra aandacht voor kinderen en jongeren in een kwetsbare situatie'. Die kwetsbaarheid is in vele gevallen niet los te zien van financiële armoede. De vele initiatieven die het Onderwijscentrum ontwikkelt op tal van thema's ondersteunen op die manier kinderen, jongeren en hun gezinnen die in aanraking komen met armoede.

Voorbeelden zijn het werk rond de brugfigurenwerking, de studieondersteuning, het tegengaan van vervroegde schooluitval, het versterken van het arbeidsmarktgericht onderwijs, de Brede School-werking, de opvoedingswinkel.

Binnen die werking van OCG zitten ook tal van initiatieven die specifiek rond armoede werken. Ik deel ze op in zes 'actiegroepen' en probeer beperkt te omschrijven en op te sommen wat we doen. Ik verwijs tegelijk ook heel graag naar collega Rudy Coddens die vanuit zijn bevoegdheid armoedebestrijding als voorzitter van het OCMW een aantal van de initiatieven mee ondersteunt, mee mogelijk maakt en aanstuurt.

1. Urgentie in beeld brengen bij de scholen – preventief inzetten op armoedebeleid
Dit gaat over het verzamelen van de nodige gegevens om de armoedeproblematiek en -evolutie in Gent in beeld te brengen. Dat is natuurlijk belangrijk om het probleem goed te kennen.

Expertise – kennisdeling:

Er is een professionaliseringsaanbod ontwikkeld voor scholen, maar ook voor de andere medewerkers intern bij Onderwijscentrum. Het resultaat is een waaier aan initiatieven:

- Lunchsessies en lerende netwerken
- Een vormings- en netwerkmoment rond de Dag van verzet tegen armoede, dit jaar ingepland op 18 oktober.
- Inspringtheater waarbij leerkrachten en schoolteams zich kunnen inleven in de problematiek rond armoede op school.
- Er is een app in ontwikkeling die het welzijnsaanbod rondom de school in kaart brengt
- Er is het project 'Kostenbewust onderwijs' waarbij met verschillende scholen secundair onderwijs een tweejarig traject gelopen wordt waarbij de schoolkost en het beleid daarrond in kaart worden gebracht. De focus ligt op secundaire scholen. In de basisscholen zitten we met de maximumfactuur in de secundaire scholen nog niet. Vandaar die sensibilisering en kijken hoe scholen stappen kunnen zetten rond kostenbewust onderwijs in het secundair.

Het Sociaal Steunfonds

Een aanpassing van dit reglement stond hier voor de zomer nog op de agenda. Via het sociaal steunfonds kunnen niet-stedelijke scholen een toelage ontvangen waarmee ze een

werking uitbouwen rond onbetaalde schoolfacturen. Dat gaat zowel over compensatie als sensibilisering.

Aanvullend is er ook het project Kinderen Eerst, in samenwerking met collega Coddens. Die ik bij deze ook alle credits wil geven voor deze bijzonder impactvolle werking. Keer op keer bewijst de evaluatie wat voor een impact dit belangrijke project heeft. Dit project biedt o.a. de mogelijkheden om schoolmaaltijden terug te betalen (na een sociaal en financieel onderzoek) in niet-stedelijke scholen. Kinderen Eerst gaat zoals u weet natuurlijk veel verder en diepgaander dan enkel dit initiatief: het brengt maatschappelijke werkers naar de scholen om ouders te ondersteunen bij hun hulpvragen.

Deeltijds KunstOnderwijs: financiële toegankelijkheid voor iedereen

De 'UiTPAS met kansenstatuut' zorgt ervoor dat leerlingen die hierop recht hebben een korting ontvangen bij inschrijving in een academie voor deeltijds kunstonderwijs. Een beperkte, maar kwetsbare groep valt hiermee uit de boot. Mensen zonder domicilie of officiële verblijfplaats konden deze korting niet ontvangen omdat zij deze UiTPAS niet hebben. Het alternatief, de 'organisatiepas', werd niet overal aanvaard.

Door een tussenkomst van het Onderwijscentrum bij de niet-stedelijke academies maken we dat wel mogelijk en halen we zo een financiële drempel weg voor de kwetsbare gezinnen die toegang biedt tot kunstonderwijs.

Lekker(s) Op School – proeftuin – onderzoeksproject

Dit project -een samenwerking van Onderwijscentrum en OCMW- kreeg al veel weerklank. Ook hier opnieuw dank aan collega Coddens om zijn schouders hier mee onder te zetten. We worden allemaal erg geraakt door kinderen die de dag moeten doorkomen met honger of ongezonde voeding. Het project heeft als doel te komen tot een flexibel aanbod van gezonde, duurzame en betaalbare maaltijden in Gentse kleuterscholen. Tegelijk worden effecten daarvan op de ontwikkelingskansen van kleuters in kaart gebracht. Scholen uit de verschillende netten werken hieraan mee.

Menstruatiearmoede

Er werd een tijdelijk project opgezet rond menstruatiearmoede. Dat kwam er ondermeer op vraag vanuit deze commissie. Samen met o.m. Rebelle vzw en OCMW werd contact gelegd met zes scholen secundair onderwijs. Opzet was sensibilisering en drempelverlagend werken om toegang te voorzien tot menstruatieproducten. De lessons learned worden beschikbaar gesteld voor alle scholen en in januari volgt een nieuwe bijeenkomst voor analyse.

Stedelijk Onderwijs Gent

Binnen ons eigen stedelijk onderwijs lopen ook tal van initiatieven. Er zijn uiteraard tal van schoolgebonden projecten, maar ook overkoepelend worden zaken uitgerold. Dat zit veelal verweven in ons beleid.

Zo vragen we voor de laptops die worden voorzien in het kader van Digisprong (Vlaamse middelen voor digitalisering in onderwijs) geen huurprijs.

Daarnaast zijn er twee sterke hefboomen die aandacht verdienen.

1. Retributiereglement. In dit reglement is vastgelegd voor welke zaken er een korting kan worden toegekend.

2. Via de automatische rechtentoekenning zorgen we ervoor dat wie recht heeft op een korting binnen de sectoren van het onderwijs en de kinderopvang, die ook effectief ook onmiddellijk in zijn factuur ziet.

Collega Mispion, u verwijst ook naar de minister die zich vragen stelt over de rol die scholen moeten spelen. Ik begrijp hem als hij zegt dat ons *onderwijs* de armoede niet zal oplossen. Maar ik kan niet begrijpen dat hij niet inziet dat onze scholen daarin wel een taak kunnen opnemen. De scholen zijn de vindplaats van zowat alle kinderen en jongeren. Niemand blijft onbewogen wanneer leerlingen met een lege brooddoos op school verschijnen. Het toont armoede die thuis aanwezig is, en veel meer impact heeft dan enkel honger. Het toont ongezonde, veelal gedwongen, levensgewoontes. Het betekent dat kinderen zich, collega Bouve zei het daarnet ook al, niet kunnen concentreren, dat ze in stress verkeren, dat ze niet tot leren komen, dat ze soms afhaken op school. Het betekent ook ze de kansen missen die het onderwijs en de scholen hen net willen bieden. Elke school wordt hiermee op verschillende manieren geconfronteerd. Vorige maand nodigden we op een overleg met de onderwijspartners in Gent de organisatie Brood(doos)nodig uit. Zij lichtten hun werking toe waarbij ze de kracht van solidariteit gebruiken om de brooddozen te vullen. Van de aanwezigen was er niemand die zich een vraag stelde of dit wel hun taak was. Integendeel, er was enthousiasme over de aanpak en er waren vragen over hoe men kon participeren. De minister hanteert een starre visie die op het terrein niet wordt gedragen. Ik ben op nog geen enkele school geweest. Ik heb nog geen enkel overleg gehad met scholen die niet heel hard hier mee bezig zijn. Dat is een realiteit waarmee ze geconfronteerd worden en het typeert scholen dat zij ook onmiddellijk naar oplossingen zoeken. Zij nemen dat binnen en gaan daar mee aan de slag. Het is niet dat scholen de keuze hebben omdat naast zich neer te leggen. Want je beseft als je onderwijs wil geven dat je hier ook de voorwaarden voor moet voorzien en dat is ervoor zorgen dat kinderen geen honger hebben. Dat is heel mooi vanop het terrein. Daar zie je heel veel mensen die de handen uit de mouwen steken en die helemaal niet in vraag stellen of dat nu wel of niet hun taak is. Zij vragen om ondersteuning van hun minister om hen te ondersteunen met die problemen die ze elke dag op de klasvloer ondervinden. Maar het is typisch voor mensen uit het onderwijs om daar niet te lang bij stil te staan, maar gewoon de handen uit de mouwen te steken en we doen dat heel graag samen met hen.
